

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง แนวปฏิบัติในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนเมื่อพระราชบัญญัติยกเลิก
พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๕๓
มีผลใช้บังคับ

กองทัพบกได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๗/๓๖๕ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในได้เคย
หารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑. การขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตาม
พระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ และระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การ
ประดับ และกรณีที่ให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชน สิทธิ บัตรประจำตัว และการเรียกเหรียญกับ
บัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนคืน พ.ศ. ๒๕๑๒ ก่อนที่พระราชบัญญัติ
ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับ
สามารถขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนได้หรือไม่

๒. กำลังพลที่ปฏิบัติตามแผนงานรักษาความมั่นคงภายในก่อนที่พระราชบัญญัติ
ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้บังคับ
จะถือว่าการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้าย
คอมมิวนิสต์ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้ให้ความเห็นว่า พระราชบัญญัติเหรียญ
พิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ มีวัตถุประสงค์ให้มีเหรียญพิทักษ์เสรีชนเพื่อพระราชทานแก่ผู้กระทำ
การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ ส่วนการที่ผู้ใดจะได้รับ
พระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นใด ประเภทใด จะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕
แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๔ ลงวันที่
๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

สำหรับหลักเกณฑ์ในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนได้กำหนดไว้ใน
ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชน
สิทธิบัตรประจำตัว และการเรียกเหรียญกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรี
ชนคืน พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้น เมื่อกำลังพลซึ่งได้ปฏิบัติด้วยวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายและถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าวแล้ว ย่อม
ทำให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนได้

กองทัพบก จึงขอหารือแนวทางการปฏิบัติในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนว่า หลังจากที่พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีผลบังคับใช้ กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนป้องกันประเทศของกองทัพบก ยังคงมีสิทธิขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนได้อยู่ต่อไปหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว และได้ฟังข้อเท็จจริงจากกระทรวงกลาโหม (กองทัพบก) แล้ว เห็นว่า มาตรา ๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า มีวัตถุประสงค์ในการพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนให้แก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามหรือสนับสนุนการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ส่วนความหมายของการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์นั้น มาตรา ๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้กำหนดบทนิยาม “การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์” ไว้แล้ว สำหรับเหตุที่ผู้ใดจะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นใด ประเภทใด ก็จะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน พ.ศ. ๒๕๑๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม

^๑ มาตรา ๓ ให้มีเหรียญเพื่อพระราชทานแก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เรียกว่า “เหรียญพิทักษ์เสรีชน” ใช้อักษรย่อว่า ส.ช.

^๒ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์” ได้แก่ การแทรกซึม การโฆษณาชวนเชื่อ การปลุกระดม จารกรรม ก่อวินาศกรรม การใช้กำลังบังคับ หรือการกระทำอื่นใดเพื่อ

(๑) บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(๒) ให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินหรือปัจจัยในการผลิตของเอกชนตกเป็นของรัฐ โดยมีได้มีการชดเชยค่าทดแทนอันเป็นธรรม หรือ

(๓) จัดระเบียบสังคมขึ้นใหม่โดยยึดหลักว่า บรรดาทรัพย์สินทั้งหลายเป็นของกลางร่วมกัน เว้นแต่การจัดในรูปสหกรณ์เอกชนประสงค์ หรือในรูปอื่นใดที่ได้จัดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๕ เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการและราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ด้วยความกล้าหาญ หรือได้รับบาดเจ็บหรือตายในการสู้รบ และการสู้รบนั้นได้ก่อให้เกิดผลดีอย่างยิ่งแก่การปราบปราม

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๑ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการและราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการสู้รบ หรืออำนวยการสู้รบกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนได้รับคำชมเชยจากทางราชการ หรือปฏิบัติการเสี่ยงอันตรายดังกล่าวจนได้รับบาดเจ็บหรือตาย แต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑

เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๒ ประเภทที่ ๒ จะพระราชทานแก่ทหาร ตำรวจ ข้าราชการและราษฎร ซึ่งได้ปฏิบัติการเป็นผลดีแก่การปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

๒๕๑๕ ส่วนหลักเกณฑ์ในการขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนนั้นจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทาน การประดับ และกรณีที่ให้ประดับเหรียญพิทักษ์เสรีชน สิทธิบัตรประจำตัว และการเรียกเหรียญกับบัตรประจำตัวผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนคืน พ.ศ. ๒๕๑๒

เมื่อพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีผลใช้บังคับ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ในการใช้มาตรการพิเศษในการป้องกันภัยจากการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ก็เป็นอันยุติลง เพราะถือได้ว่าการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ไม่มีอีกต่อไป จึงทำให้เหตุที่จะขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนตามพระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชนฯ เพื่อพระราชทานแก่ผู้ที่กระทำการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เป็นอันหมดไปด้วย ส่วนการที่กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนป้องกันประเทศของกองทัพบก ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ อันเป็นอำนาจและหน้าที่ที่กระทรวงกลาโหมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม นั้น เมื่อพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีผลใช้บังคับ จึงย่อมไม่มีเหตุที่จะขอพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนได้อีกต่อไป

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๕